00273959

C26/5/10

ឯកសារដើម
ORIGINAL DOCUMENT/DOCUMENT ORIGINAL
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ ទទួល (Date of receipt/Date de reception): 22 / 01 / 2009
ម៉ោង (Time/Heure): 16:00
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង/Case File Officer/L'agent chargé du dossier: C.A. Fuy

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា
នៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ

សំណុំរឿងលេខ ៖ ០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស (អ.ប.ជ-១៥)

កាលបរិច្ឆេទនៃការបញ្ជូន ៖ ថ្ងៃទី២២ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៩

ភាគីបញ្ជូន ៖ ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា

ភាសាដើម ៖ អង់គ្លេស

ប្រភេទឯកសារ ៖ សាធារណៈ (អត្ថបទត្រូវបានលុបចោលខ្លឹមសារមួយចំនួន)

អត្ថបទត្រូវបានលុបចោលខ្លឹមសារមួយចំនួន នៃចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា នៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងដីកា សម្រេចអំពីការបន្តថិរវេលា នៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នចុះថ្ងៃទី១៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៨

បញ្ជូនដោយ៖

ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា៖

លោកស្រី ជា លាង

លោក Robert PETIT

លោក យ៉េត ចរិយា

លោក William SMITH

លោក ពេជ្រ សម្បត្តិ

លោក Vincent de WILDE d'ESTMAEL

ចែកចាយជូន៖

អង្គបុរេជំនុំជម្រះ៖

ចៅក្រម ប្រាក់ គឹមសាន

ចៅក្រម ន័យ ថុល

ចៅក្រម ហួត វុទ្ធី

ចៅក្រម Katinka LAHUIS

ចៅក្រម Rowan DOWNING

មេធាវីការពារក្តីរបស់ ខៀវ សំផន៖

លោក ស សុវាន

លោកស្រី Jacques VERGÈS

ឯកសារបានថតចម្លងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដើម
CERTIFIED COPY/COPIE CERTIFIÉE CONFORME
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ នៃការបញ្ជាក់ (Certified Date/Date de certification): 26 / 01 / 2009
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង/Case File Officer/L'agent chargé du dossier: C.A. Fuy

I. សេចក្តីផ្តើម

១. សហព្រះរាជអាជ្ញាសូមធ្វើការឆ្លើយតបទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ របស់សហមេធាវីការពារក្តី ("បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍")[1] ដាក់ថ្ងៃទី០៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៨ ដែលចង់ឲ្យមានការច្រានចោលនូវដីកាសម្រេចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត អំពីការបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ជនត្រូវចោទ ខៀវ សំផន ("ជនត្រូវចោទ" ឬ "ម្ចាស់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍") បន្ថែមរយៈពេលមិនលើសពី១ឆ្នាំ ("ដីកាបន្តថិរវេលា")[2]។ មេធាវីការពារក្តីអះអាងថា ជនត្រូវចោទគួរត្រូវបានដោះលែង[3] ព្រោះ(១) សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ("ស.ច.ស") មានកាតព្វកិច្ចពន្យាពេលការសម្រេចរបស់ខ្លួន (២) សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតលម្អៀង ហេតុដូច្នេះមិនអាចចេញដីកាសម្រេចអំពីការបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នបានឡើយ[4] (៣) សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានចេញសេចក្តីសម្រេចមិនចាំបាច់មួយ អំពីការបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ដោយគ្មានហេតុផលត្រឹមត្រូវ[5] និង(៤) ដីការសម្រេចអំពីការបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន គឺសម្អាងទៅលើវិធានការណ៍ដែលមិនមានអត្ថិភាព[6]។

២. សហព្រះរាជអាជ្ញាសូមស្នើអង្គបុរេជំនុំជម្រះ មេត្តាច្រានចោលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់មេធាវីការពារក្តី ផ្អែកលើមូលដ្ឋានដូចខាងក្រោម៖

---

[1] សំណុំរឿង ខៀវ សំផន សារណាបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចអំពីការបន្តថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ថ្ងៃទី០៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៨ C២៦/៥/១ ERN ០០២៥១៧៨២-០០២៥១៧៩៨ (ភាសាអង់គ្លេស)(ចាប់ពីត្រឹមនេះតទៅហៅសម្គាល់ថា បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍)។

[2] សំណុំរឿង ខៀវ សំផន ដីកាសម្រេចអំពីការបន្តថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ថ្ងៃទី១៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៨ C២៦/៤ ERN ០០២៥០៧៧៣-០០២៥០៧៨១ (ភាសាអង់គ្លេស) (ចាប់ពីត្រឹមនេះតទៅហៅសម្គាល់ថា ដីកាបន្តថិរវេលា)។

[3] បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ C២៦/៥/១ កថាខណ្ឌទី៦

[4] បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ C២៦/៥/១ កថាខណ្ឌទី៤

[5] បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ C២៦/៥/១ កថាខណ្ឌទី៥

[6] បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ C២៦/៥/១ កថាខណ្ឌទី៦

(ក) សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត គ្មានកាតព្វកិច្ចពន្យាពេលសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនឡើយ។ ផ្ទុយទៅវិញ ពួកគេត្រូវធ្វើសេចក្តីសម្រេចអំពីការបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន មុនពេលការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នផុតកំណត់។

(ខ) នេះមិនមែនជាវេទិកាសម្រាប់ស្តាប់ការអះអាងរបស់ជនត្រូវចោទ លើកឡើងអំពីភាពមិនលម្អៀងរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតទេ ហើយការលើកឡើងសុទ្ធតែគ្មានមូលដ្ឋាន។ ផ្ទុយទៅវិញ ជនត្រូវចោទគួរដាក់ពាក្យបណ្តឹងផិតចិត្ត ក្រោមវិធាន៣៤ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ហើយវាក៏ជាបណ្តឹងដែលគ្មានមូលដ្ឋានដែរ។

(គ) ជនត្រូវចោទខកខានមិនបានបង្ហាញថាមានការប្រែប្រួលស្ថានភាពអង្គហេតុ ចាប់តាំងពីជនត្រូវចោទត្រូវបានសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតចាប់ឃុំខ្លួន ក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំង នាថ្ងៃទី១៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៧ ("ដីកាឃុំខ្លួន")[7] ហើយចាប់តាំងពីសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានចេញដីកាសម្រេចបដិសេធការដោះលែងបណ្តោះអាសន្ន កាលពីថ្ងៃទី២៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨[8]។ នៅក្នុងដីកាសម្រេចអំពីការបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ដែលបានវាយតម្លៃភស្តុតាងនៅលើសំណុំរឿងនោះ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានកត់សម្គាល់ឃើញថា លក្ខខណ្ឌនៃវិធាន ៦៣ (៣) (ក) និង ៦៣ (៣) (ខ) (i) (ii) (iv) និង (v) ត្រូវបានបំពេញ ហើយការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន នៅតែជាវិធានការណ៍ចាំបាច់មួយ ឈរលើមូលដ្ឋានទាំងអស់នោះ[9]។

---

[7] សំណុំរឿងខៀវ សំផន ដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ថ្ងៃទី១៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៧ C២៦ ERN ០០១៥២៩៩១-៩៦ (ភាសាបារាំង) ០០១៥៦៧០០-០៥ (ភាសាអង់គ្លេស) និង០០១៥២៩៧៣-៧៨ (ភាសាខ្មែរ) (ចាប់ពីត្រឹមនេះតទៅ ហៅសម្គាល់ថា ដីកាឃុំខ្លួន)។

[8] សំណុំរឿងខៀវ សំផន ដីកាបដិសេធសំណើដោះលែង ថ្ងៃទី២៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨ C៤០/៤ ERN ០០២៣៦២៦១-៧១ (ភាសាអង់គ្លេស) និងERN ០០២៣៥០៣៣-៤៤ (ភាសាបារាំង) (ចាប់ពីត្រឹមនេះតទៅ ហៅសម្គាល់ថា ការបដិសេធសំណើដោះលែង)។

[9] ដីកាបន្តថេរៈវេលា C២៦/៤ កថាខណ្ឌទី២៧។

(ឃ) នៅក្នុងតំណាក់កាលនៃការស៊ើបអង្កេតនេះ សំណុំរឿងបច្ចុប្បន្នមានភស្តុតាងដែលអាចធ្វើឱ្យអ្នកសង្កេតការណ៍មិនលម្អៀងជឿជាក់ថា ជនត្រូវចោទធ្លាប់បានប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្ម ដែលកំពុងស្ថិតក្រោមការស៊ើបអង្កេតមែន។ បន្ថែមពីលើនេះលក្ខខណ្ឌផ្សេងៗគ្នាចំនួនបួន ក្នុងចំណោមលក្ខខណ្ឌទាំងប្រាំ ដែលចាំបាច់សម្រាប់ការឃុំខ្លួនក្រោមវិធាន ៦៣ (៣) (ខ) ត្រូវបានបំពេញធ្វើឱ្យការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នមានយុត្តិកម្ម។ ជាពិសេសការឃុំខ្លួនជនត្រូវចោទ គឺនៅតែជាវិធានការណ៍ចាំបាច់មួយ (១) ដើម្បីការពារជនរងគ្រោះ និងសាក្សី (២) ដើម្បីថែរក្សាភស្តុតាង និងការការពារកុំឱ្យមានការបំផ្លាញភស្តុតាង (៣) ដើម្បីការពារសន្តិសុខជនត្រូវចោទ និង(៤) ដើម្បីថែរក្សាសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ។

II. **សាវតានីតិវិធីពាក់ព័ន្ធ**

៣. កាលពីថ្ងៃទី១៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧ សហព្រះរាជអាជ្ញា បានដាក់ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរ ដែលបានរៀបរាប់អំពីអង្គហេតុ និងឈ្មោះជនត្រូវចោទ និងជនសង្ស័យបួននាក់ផ្សេងទៀត ថាជាអ្នកទទួលខុសត្រូវឧក្រិដ្ឋកម្មមួយចំនួន ក្រោមយុត្តាធិការតុលាការនេះ។ កាលពីថ្ងៃទី១៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៧ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានដាក់ "ភស្តុតាង និងឯកសារសម្អាងផ្លូវច្បាប់បន្ថែម គាំទ្រមូលដ្ឋាននៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នជនសង្ស័យ"[10] ។ ជនត្រូវចោទត្រូវបានចាប់ខ្លួនកាលពីថ្ងៃទី១៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៧ និងត្រូវបាននាំខ្លួនមកជួបសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតសម្រាប់ការបង្ហាញខ្លួនដំបូង[11] និងសវនាការតទល់មួយ[12] និងត្រូវ

---

[10] សំណុំរឿងខៀវ សំផន ដីកាជូនដំណឹងអំពីការធ្វើឱ្យគេដឹងឮអំពីភស្តុតាង និងតារាងឯកសារសម្អាងផ្លូវច្បាប់គាំទ្រដល់មូលដ្ឋានសម្រាប់ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នជនសង្ស័យ ថ្ងៃទី១៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៧ D២៩ និង D២៩/១ ERN ០០១៤៨៩០២-០៤ និង ០០១៤៨៩៦៥-០០១៤៩៨៤១ (ភាសាអង់គ្លេស) រាប់ទាំងឯកសារអង្គហេតុចំនួន៣៣ ពាក់ព័ន្ធនឹងខៀវ សំផន ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ក (ERN ០០១៤៩៣៤០-០០១៤៩៥៦៦-ភាសាអង់គ្លេស)។

[11] សំណុំរឿង ខៀវ សំផន កំណត់ហេតុលាយលក្ខណ៍អក្សរអំពីការចូលបង្ហាញខ្លួនដំបូង ស.ច.ក ថ្ងៃទី១៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៧ D៤២ ERN០០១៥៣៣១៩-០០១៥៣៣២២ (ភាសាអង់គ្លេស) ០០១៥៣៣៣៣-៣៦ (ភាសាបារាំង) និង ០០១៥៣៣០៤-០៨ (ភាសាខ្មែរ)។

បានចោទពីបទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ និងការរំលោភធ្ងន់ធ្ងរទៅលើសអនុសញ្ញាក្រុងហ្សឺណែវ ថ្ងៃទី១២ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៤៩[13]។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានចេញដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនជនត្រូវចោទជាបណ្ដោះអាសន្នសម្រាប់រយៈពេលមិនលើស១ឆ្នាំ (ដីកាឃុំខ្លួន) កាលពីថ្ងៃទី១៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០៧[14]។ មេធាវីការពារក្ដី បានប្ដឹងឧទ្ធរណ៍សេចក្ដីសម្រេចនេះតាមរយៈការដាក់សេចក្ដីសន្និដ្ឋានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរមួយ កាលពីថ្ងៃទី២១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៧ ផ្អែកតាមវិធានផ្ទៃក្នុង វិធាន ៦៣(៣)(ក) ("វិធាន")។ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានដាក់ចម្លើយតបរបស់ខ្លួន ទៅនឹងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ កាលពីថ្ងៃទី០៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៨ ហើយភាគីដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីដាក់កាលពីថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៨[15]។ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានបើកសវនាការកាលពីថ្ងៃទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៨ ដែលសវនាការនេះត្រូវបានលើកពេល "ដែលបណ្ដាលមកពីអាកប្បកិរិយានៃសហមេធាវីអន្តរជាតិ" ដែលត្រូវទទួលការព្រមាន ដោយអង្គបុរេជំនុំជម្រះ អនុលោមតាមវិធាន៣៨[16]។ កាលពីថ្ងៃទី២២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៨ មេធាវីការពារក្ដីបាន

---

[12] សំណុំរឿង ខៀវ សំផន កំណត់ហេតុលាយលក្ខណ៍អក្សរអំពីសវនាការតទល់ ស.ច.ក ថ្ងៃទី១៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៧ C២៥ ERN ០០១៥៣២៦៦-០០១៥៣២៧០ (ភាសាអង់គ្លេស) ០០១៥៣២៩៦-០០១៥៣៣០១ (ភាសាបារាំង) និង ០០១៥៣២២៨-០០១ ៥៣២៣៥ (ភាសាខ្មែរ)។

[13] នៅថ្ងៃដដែល សហព្រះរាជអាជ្ញាបានដាក់មូលដ្ឋានបន្ថែមគាំទ្រការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន៖ សំណុំរឿង ខៀវ សំផន មូលដ្ឋានបន្ថែមរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាគាំទ្រដល់ការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន ក្នុងសំណុំរឿងជនសង្ស័យ ខៀវ សំផន ថ្ងៃទី១៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៧ C២៨ ERN ០០១ ៥៣០៥០-០០១ ៥៣០៦៥ (ភាសាខ្មែរ) ០០១ ៥៣០៤១-០០១ ៥៣០៤៩ (ភាសាអង់គ្លេស) និង០០១៦៦៦៣៥-០០១៦៦៦៤៣ (ភាសាបារាំង)។

[14] ដីកាឃុំខ្លួន C២៦។

[15] សំណុំរឿង ខៀវ សំផន សារណាបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន ថ្ងៃទី១៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៧ ថ្ងៃទី២១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៧ C២៦/I/៣ ERN ០០១៥៨៣០៣-១៤ (ភាសាអង់គ្លេស) ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ទៅកាន់បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចឃុំខ្លួន បណ្ដោះអាសន្ន ថ្ងៃទី១៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៧ ថ្ងៃទី០៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៨ C២៦/I/៩ ERN ០០១៦០៧៦៧-៩៥ (ភាសាអង់គ្លេស) ចម្លើយតបរួមរបស់សហមេធាវីភាគីដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី ទៅនឹងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ របស់ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន ថ្ងៃទី១៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៨ C២៦/I/២១ ERN ០០១៧៨២០៥-៥២ (ភាសាអង់គ្លេស)។

[16] សំណុំរឿង ខៀវ សំផន សេចក្ដីសម្រេចអ.ប.ជ ស្ដីពីការដាក់ពាក្យសុំពន្យាពេលសវនាការស្ដីពីបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន ចុះថ្ងៃទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៨ C២៦/I/២៥ ERN ០០១៨០៣៤១-៤៤ (ភាសាអង់គ្លេស) កំណត់ហេតុលាយល័ក្ខអក្សររបស់អ.ប.ជ ស្ដីពីសវនាការថ្ងៃទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៨ ស្ដីពីបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹង

ដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នៅចំពោះមុខ អ.ប.ជ ប្រឆាំងនឹងដីកាស្តីពីសិទ្ធិបកប្រែ និងកាតព្វកិច្ចនៃគូភាគី ដែលនៅមិនទាន់សម្រេចនៅឡើយ[17]។ នៅថ្ងៃទី០៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨ មេធាវីការពារក្តីបានដកបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួនប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន[18] និងបានដាក់ពាក្យសុំបន្ទាន់មួយដើម្បីឱ្យមានការដោះលែង ទៅកាន់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអនុលោមតាមវិធាន ៦៤ (២)[19] ដែលត្រូវបានសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបដិសេធចោល នាថ្ងៃទី២៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨[20]។ មេធាវីការពារក្តីបានដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចបដិសេធលើសំណើសុំដោះលែង នាថ្ងៃទី២៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៨[21]។ ដោយអនុលោមតាមវិធាន ៦៣ (៧) កាលពីថ្ងៃទី២៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានជូនដំណឹងដល់ជនត្រូវចោទ និងមេធាវី ថាខ្លួនកំពុងពិចារណាអំពីការបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួន

ដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ថ្ងៃទី០២ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៨ C២៦/I/២៥ ERN ០០១៨៥៥៣៤-៤១ (ភាសាអង់គ្លេស)។

[17] សំណុំរឿង ខៀវ សំផន បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នៃមេធាវីការពារក្តី ប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចបដិសេធសំណើបកប្រែសំណុំរឿង ខៀវ សំផន ថ្ងៃទី២២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៨ A១៩០/I/១ ERN ០០២១២៣៣៤-៥២ (ភាសាអង់គ្លេស) និង ០០២០៧៤១១-២៩ (ភាសាបារាំង) ដីកាស.ច.ក ស្តីពីសិទ្ធិបកប្រែ និងកាតព្វកិច្ចនៃភាគីទាំងឡាយ ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៨ A១៩០ ERN ០០១៩៦៩២៣-៣០ (ភាសាអង់គ្លេស)។

[18] សំណុំរឿង ខៀវ សំផន ដីកាជូនដំណឹងរបស់មេធាវីការពារក្តី អំពីការដកបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ថ្ងៃទី០៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨ C២៦/I/៣០ ERN ០០២២៨៧៨៧-០០២២៨៧៩៣ (ភាសាបារាំង) 00231936-៤២ (ភាសាអង់គ្លេស) សេចក្តីសម្រេចរបស់អ.ប.ជ ទាក់ទិននឹងដីកាជូនដំណឹងអំពីការដកបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨ C២៦/I/៣១ ERN ០០២៣១៩៧១-៧៤ (ភាសាអង់គ្លេស)។

[19] សំណុំរឿង ខៀវ សំផន ការដាក់បណ្តឹងបន្ទាន់របស់មេធាវីការពារក្តី សុំឱ្យមានការដោះលែង ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨ C៤០ ERN ០០២២៨៩០៦-១៨។

[20] ដីកាសម្រេចបដិសេធសំណើសុំដោះលែង C៤០/៤ សូមមើល ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទៅនឹងការដាក់ដីកាទាក់ទងនឹងការដាក់បណ្តឹងបន្ទាន់សុំដោះលែង របស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨ C៤០/៣ ERN ០០២៣៤៦៣១-៤៥ (ភាសាអង់គ្លេស)។

[21] សំណុំរឿង ខៀវ សំផន, សារណាឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាបដិសេធដោះលែងបណ្តោះអាសន្ន, ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៨, C៤០/៥/១ ERN ០០២៤២៩៤៩-៦៨ (ភាសាបារាំង), ERN ០០២៦៩៨៦៥-៨២ (ភាសាអង់គ្លេស)។

បណ្ដោះអាសន្ន និងបានស្នើពួកគេឱ្យដាក់ការអង្កេតរបស់ពួកគេក្នុងអំឡុងពេល១៥ថ្ងៃ[22]។ ពួកគេបានដាក់ការអង្កេត នៅថ្ងៃទី១៤ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៨[23]។ ចុងក្រោយ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត បានចេញដីកាសម្រេចអំពីការបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន កាលពីថ្ងៃទី១៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៨[24]។ មេធាវីការពារក្ដីបានដាក់បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ កាលពីថ្ងៃទី០៥ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៨[25]។ នាថ្ងៃទី០៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៩ អ.ប.ជ បានណែនាំសហព្រះរាជអាជ្ញាឱ្យដាក់សារណាតបរបស់ពួកគេត្រឹមថ្ងៃទី០៩ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៩[26]។

III. ដីកាសន្និដ្ឋានបឋម

សវនាការផ្ទាល់មាត់មិនមែនជាការចាំបាច់ទេ

៥. វិធាន ៧៧ (៣) បានអនុញ្ញាតឱ្យ អ.ប.ជ កំណត់លើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ដោយផ្អែកលើសារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរតែប៉ុណ្ណោះ បន្ទាប់ពីបានពិចារណាទស្សនៈនៃភាគីទាំងឡាយ។ ម្ចាស់បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ពុំបានស្នើសុំឱ្យមានសវនាការផ្ទាល់មាត់ នៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍នេះឡើយ។ ទោះបីជាសហព្រះរាជអាជ្ញាគាំទ្រសវនាការផ្ទាល់មាត់សម្រាប់បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ក៏ដោយ ក៏ប៉ុន្តែឧទ្ធរណ៍មួយនេះ ទាក់ទងតែទៅនឹងការបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួន ហើយបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍នេះ

---

[22] សំណុំរឿង ខៀវ សំផន ការជូនដំណឹងរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត អនុលោមតាមវិធាន ៦៣ (៧) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨ C២៦/២ ERN ០០២៣៥៤០០-០១ (ភាសាបារាំង)។

[23] សំណុំរឿង ខៀវ សំផន Objections de la Défense concernant la prolongation de la detention ចុះថ្ងៃទី១៤ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០៨ C២៦/៣ ERN ០០២៣៨៩៣០-៤១ (ភាសាបារាំង) មកទល់ពេលនេះ ពុំមានឯកសារបកប្រែជាភាសាអង់គ្លេសទេ។

[24] ដីកាបន្តថេរៈវេលា C២៦/៤ ERN ០០២៥០៧៧៣-៨១ (ភាសាអង់គ្លេស)។

[25] បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ C២៦/៥/១ បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍នេះត្រូវបានជូនដំណឹងទៅសហព្រះរាជអាជ្ញា ជាភាសាអង់គ្លេស នាថ្ងៃទី២៣ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៨។ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានដាក់បណ្ដឹងសុំពន្យាពេលដាក់ចម្លើយតបរបស់ខ្លួន នាថ្ងៃទី២៩ ខែធ្នូ C២៦/៥/៦ ERN ០០២៦៧៩០៦-០៩ (ភាសាអង់គ្លេស)។

[26] សំណុំរឿង ខៀវ សំផន សេចក្ដីសម្រេចស្ដីពីការដាក់បណ្ដឹងសុំពន្យាពេលវេលាដាក់ចម្លើយតប ទៅនឹងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍របស់ ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចអំពីការបន្តថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន ចុះថ្ងៃទី ០៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៩, C២៦/៥/៩, ERN ០០២៦៩៧៩០-៩២ (ភាសាអង់គ្លេស)។

00273966

ពុំបានលើកអំណះអំណាងអង្គហេតុ ឬអង្គច្បាប់ថ្មីៗដែលចាំបាច់ សម្រាប់សវនាការផ្ទាល់មាត់ទេ។ ហេតុដូច្នេះ ដើម្បីជាផលប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចរបស់តុលាការ ពួកគេបានស្នើសុំឱ្យអ.ប.ជ សម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នេះ តាមរយៈការធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរជាការស្រេច។

IV. ច្បាប់

ភារកិច្ចត្រូវផ្តល់សម្អាងហេតុ នៅក្នុងដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន

៥. វិធាន ៦៣(៧) តម្រូវឱ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត "បញ្ជាក់សម្អាងហេតុ" សម្រាប់ការបន្តថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន។ សម្អាងហេតុទាំងនេះ ត្រូវតែបានផ្តល់ឱ្យក្រោយពីពិចារណាសំណុំរឿង និងការជំទាស់របស់អ្នកជាប់ឃុំ[27]។ ដោយលើកឡើងអំពីច្បាប់យុត្តិសាស្ត្រអន្តរជាតិ អ.ប.ជបានរកឃើញថាសេចក្តីសម្រេចទាំងអស់ របស់ស្ថាប័នតុលាការរាប់ទាំងសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតផង ត្រូវបានផ្តល់សម្អាងហេតុ ដើម្បីបំពេញនិយាមអន្តរជាតិ[28]។

៦. អ.ប.ជ បានកំណត់ថា កាតព្វកិច្ចក្នុងការបញ្ជាក់សម្អាងហេតុ គឺគ្រាន់តែជាការតម្រូវឱ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត បញ្ជាក់អំពីមូលដ្ឋានអង្គច្បាប់ និងអង្គហេតុ ទាំងឡាយដែលបានលើកយកមកពិចារណា មុនពេលឈានដល់ការចេញសេចក្តីសម្រេច។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអាចបំពេញកាតព្វកិច្ចនេះ"តាមរយៈការនិយាយសំដៅទៅដល់សំណុំរឿងនេះជាទូទៅ និងកាលៈទេសៈផ្សេងៗទៀត" ដោយសារសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត គ្មានកាតព្វកិច្ចបង្ហាញការ

---

[27] អនុលោមតាមវិធាន៦៣ (៧) កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនៃការបន្តថេរៈវេលាឃុំខ្លួន កើតឡើងរវាងតែស.ច.ក និងជនត្រូវចោទ ដោយសារតែមុនពេលបន្តថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ស.ច.ក ឮតែការជំទាស់របស់ជនត្រូវចោទប៉ុណ្ណោះ។ គ្មានឃើញភាគីផ្សេងណាពាក់ព័ន្ធក្នុងដំណើរការនេះទេ។ ដូច្នេះដំណើរការនៃការបន្តថេរៈវេលាឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ក្រោមវិធាន ៦៣ (៧) មានភាពខុសគ្នាពីដំណើរការនៃការឃុំខ្លួនដំបូង ក្រោមវិធាន ៦៣ (៣) ដែលរាប់បញ្ចូលទាំងសវនាការតទល់នៅចំពោះមុខ ស.ច.ក ផង។

[28] សំណុំរឿង នួន ជា សេចក្តីសម្រេចស្តីពីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់នួន ជា ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចបដិសេធសំណើសុំមោឃភាព ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៨ សំណុំរឿងលេខ ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក-ក.ស.ច.ស (អ.ប.ជ ០៦) D ៥៥/I/៨ ENR ០០១៦១៩៣២២-៣៣ (ភាសាអង់គ្លេស) កថាខណ្ឌទី២១។

យល់ឃើញអំពីកត្តាទាំងអស់នោះ[29]។ ក្នុងដីកាសម្រេចអំពីការបន្តថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន មានសម្អាងហេតុគ្រប់គ្រាន់ និងសមល្មមហើយ។

លក្ខខណ្ឌចាំបាច់នាំឱ្យមានការឃុំខ្លួន

៧. ក្រោមវិធាន ៦៣ (៣) សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត អាចចេញដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ពេល៖

(ក) មានភស្តុតាងគួរឱ្យជឿជាក់ថាជនត្រូវចោទ ប្រហែលបានប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្ម ដូចដែលបានបញ្ជាក់នៅក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរ។

(ខ) ពិចារណាឃើញថាការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន គឺជាវិធានការណ៍ចាំបាច់មួយដើម្បី

- (i) រារាំងកុំឱ្យជនដែលត្រូវចោទគាបសង្កត់ទៅលើសាក្សី ឬជនរងគ្រោះ ឬរារាំងការត្រូវរ៉ូវគ្នារវាងជនត្រូវចោទ និងអ្នកសមគំនិត។
- (ii) ថែរក្សាភស្តុតាង ឬការពារមិនឱ្យបំផ្លាញភស្តុតាង។
- (iii) ធានាអំពីវត្តមានរបស់ជនត្រូវចោទនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធី។
- (iv) ការពារសន្តិសុខឱ្យជនដែលត្រូវចោទ ឬ
- (v) ថែរក្សាសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ។

---

[29] សំណុំរឿង អៀង សារី សេចក្តីសម្រេចអំពីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន របស់អៀង សារី សំណុំរឿងលេខ ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក-ក.ស.ច.ស (អ.ប.ជ ០៣) ចុះថ្ងៃទី១៧ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨ C២២/I/៧៤ ERN ០០២៣២៩៧៦-០០៤ (ភាសាអង់គ្លេស) កថាខណ្ឌទី៦៤-៦៦ (ចាប់ពីត្រឹមនេះតទៅ ហៅសម្គាល់ថា សេចក្តីសម្រេចបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងការឃុំខ្លួន អៀង សារី) សូមមើល ច្បាប់យុត្តិសាស្ត្រ ICTY: រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Popovic សេចក្តីសម្រេចស្តីពីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចាត់របៀបរបស់មេធាវីការពារក្តី អំពីសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបដិសេធការដោះលែងបណ្តោះអាសន្ន Ljubomir Boroycanin សំណុំរឿងលេខ IT-០៥-៨៨-AR៦៥.២ អង្គជំនុំជម្រះសាលាឧទ្ធរណ៍ ថ្ងៃទី០១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៧ កថាខណ្ឌ១៣ រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Haradinaj សេចក្តីសម្រេចស្តីពីបណ្តឹងសុំដោះលែងបណ្តោះអាសន្នរបស់Lahi Brahimaj សំណុំរឿងលេខ IT-០៤-៨៤-PT អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ICTY ថ្ងៃទី០៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៦ កថាខណ្ឌទី១៦។

៨. លក្ខខណ្ឌទាំងប្រាំ នៃការឃុំខ្លួន ក្រោមវិធាន៦៣ (៣) (ខ) គឺបែកចេញដាច់ដោយឡែកពីគ្នា[30]។ គ្មានលក្ខខណ្ឌទាមទារថារាល់មូលដ្ឋាននីមួយៗត្រូវបានបំពេញនោះទេ មុនពេលសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ពិចារណាថាការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នគឺជាវិធានការណ៍ចាំបាច់ ឬពិចារណាថា ការបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នត្រូវបានធានា។ ផ្ទុយមកវិញ ប្រសិនបើពួកគេពិចារណាថាការឃុំខ្លួនមានត្រូវលក្ខខណ្ឌណាមួយ នៃលក្ខខណ្ឌទាំងប្រាំនោះ នោះលក្ខខណ្ឌនៃការឃុំខ្លួនត្រូវបានបំពេញហើយ។ វិធីសាស្ត្រនេះត្រូវបានអនុវត្ត នៅចំពោះមុខតុលាការព្រហ្មទណ្ឌផ្សេងទៀត សម្រាប់កាត់សេចក្តីឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិធ្ងន់ធ្ងរ ប្រហាក់ប្រហែលនេះដែរ[31]។

ការអនុវត្តន៍ឆន្ទានុសិទ្ធិ ក្នុងការពិចារណាអំពីការឃុំខ្លួន

៩. ចៅក្រម ឬអង្គជំនុំជម្រះ មានឆន្ទានុសិទ្ធិ ក្នុងការសម្រេចអំពីឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នថាជាវិធានការណ៍ចាំបាច់ ឬការបន្តថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នត្រូវធានាឲ្យមាន។ ឆន្ទានុសិទ្ធិនេះ ជាធម្មតាត្រូវបានអនុវត្តដោយពិចារណាទៅលើឯកសារទាំងអស់ នៃសំណុំរឿង និងអង្គហេតុពាក់ព័ន្ធរបស់សំណុំរឿង រាប់ទាំងទម្ងន់នៃបទចោទ ភាពគួរឲ្យជឿជាក់នៃភស្តុតាង បុគ្គលិកលក្ខណៈនិងអាកប្បកិរិយាបច្ចុប្បន្ន និងអតីតកាលរបស់ជនត្រូវចោទ ផលប្រយោជន៍សាក្សី និងជនរងគ្រោះ និងផលប្រយោជន៍យុត្តិធម៌ទាំងមូល[32]។ នេះជាការស្របទៅតាម

[30] សេចក្តីសម្រេចស្តីពីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងការឃុំខ្លួន អៀង សារី C២២/I/៧៤ កថាខណ្ឌទី១២១។

[31] រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Sainovic និង Odjanic សេចក្តីសម្រេចបដិសេធការចាកចេញរបស់Odjanic ទៅឧទ្ធរណ៍សំណុំរឿងលេខ IT-៩៩-៣៧-AR៦៥.២ អង្គជំនុំជម្រះសាលាឧទ្ធរណ៍ ICTY ថ្ងៃទី២៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៣ ទំព័រទី៣ ERN ០០១៥៤០៣៩-៤២) និងត្រូវបានអនុម័តដោយអ.ប.ជ អ.វ.ត.ក សំណុំរឿងកាំង ហ្គេកអៀវ ហៅឌុច សេចក្តី សម្រេចអំពីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន របស់កាំង ហ្គេកអៀវ ហៅឌុច ចុះថ្ងៃទី០៣ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៧ សំណុំរឿងលេខ ០០១/១៨-០៧-២០០៧-អ.វ.ត.ក-ក.ស.ច.ស (អ.ប.ជ ០១) C៥/៤៥ ERN ០០១៥៤២៨៤-៣០២ (ភាសាអង់គ្លេស) កថាខណ្ឌទី៥៩ (ត្រឹមនេះតទៅហៅសម្គាល់ថា សេចក្តីសម្រេចបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍អំពីការឃុំខ្លួន ឌុច)។

[32] រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង *Ljube Boskoski និង Johan Tarculovski* សេចក្តីសម្រេចស្តីពីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចាត់របៀបរបស់ Tarculoyski ស្តីពីការដោះលែងបណ្តោះអាសន្ន សំណុំរឿងលេខ IT-០៤-៨២-AR៦៥.២ អង្គជំនុំជម្រះសាលាឧទ្ធរណ៍ ICTY ថ្ងៃទី២៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧ កថាខណ្ឌទី០៤ ERN ០០១៥៣៩៤៦-៥៤។

ការអនុវត្តន៍ដែលត្រូវបានគេទទួលយកក្នុងតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិដែល អ.វ.ត.ក បានសម្រេចដើរតាម[33]។

V. **អង្គហេតុ និងនីតិវិធី**

១០. មេធាវីការពារក្ដីបានលើកអំណះអំណាងថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមានកាតព្វកិច្ច ពន្យាពេលការសម្រេចរបស់ខ្លួន (i) ពីព្រោះកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីត្រូវបានធ្វើមានខ្វះចន្លោះ និងត្រូវបានពន្យាពេល (ii) ដោយសារតែមានភាពមិនប្រក្រតីដែលពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហានៃការឃុំខ្លួន (iii) ពីព្រោះសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតគ្មានលទ្ធភាពចេញដីកា បន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្នដោយមិនលម្អៀង។

ក. សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតគ្មានកាតព្វកិច្ចពន្យាពេលការសម្រេចរបស់ខ្លួនឡើយ ប៉ុន្តែមានកាតព្វកិច្ចធ្វើសេចក្ដីសម្រេចអំពីការបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន។

១១. មេធាវីការពារក្ដីបានបញ្ជាក់ថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមានកាតព្វកិច្ចពន្យាពេលការចេញដីកានោះ ដោយរង់ចាំរហូតដល់ពេលអ.ប.ជ បានឈានដល់ការសម្រេចបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ស្ដីពីការបកប្រែឯកសារភស្តុតាង[34]។

១២. សហព្រះរាជអាជ្ញាសន្និដ្ឋានថាការស្នើពន្យាពេលចេញដីកានោះ គឺផ្អែកទាំងស្រុងទៅលើបញ្ហានានា ដែលអ.ប.ជ មិនទាន់បានពិភាក្សាសម្រេចនៅឡើយ។ ទាំងសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត និងអ.ប.ជ មិនដែលបានសន្និដ្ឋានថា សិទ្ធិជនត្រូវចោទត្រូវបានរំលោភដោយការខកខានមិនដែលបានបកប្រែឯកសារ សំណុំរឿង និង/ឬមិនដែលបានសន្និដ្ឋានថា ការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ននេះ

---

[33] សេចក្ដីសម្រេចបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍អំពីការឃុំខ្លួនឌុច C៥/៤៥ កថាខណ្ឌទី២៧។

[34] បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍អំពីការបកប្រែ A១៩០/I/១ ERN ០០២១២៣៣៤-៥២ (ភាសាអង់គ្លេស) និង ០០២០៧៤១១-២៩ (ភាសាបារាំង) ដីកាស្ដីពីសិទ្ធិបកប្រែ និងកាតព្វកិច្ចនៃបណ្ដាភាគី ច.ស.ក ថ្ងៃទី១៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៨ A១៩០ ERN ០០១៩៦២៣-៣០ (ភាសាអង់គ្លេស)។

មិនស្របច្បាប់ ឬមិនប្រក្រតីដែរ។ ដូច្នេះ ការអះអាងរបស់មេធាវីការពារក្ដីខាងក្រោម គ្មានអ្វីក្រៅតែពីជាការប៉ាន់ស្មានតែប៉ុណ្ណោះ៖

- "ដីកាសម្រេចអំពីការបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន ជាដីការសម្រេច ដោយមិនសម្អាងលើអង្គច្បាប់"[35]។
- "អវត្តមាននៃការបកប្រែឯកសារភស្តុតាង និងវិធានការណ៍នានា ដែលបានសម្រេច តាំងពីពេលនោះបានធ្វើឲ្យប៉ះពាល់សិទ្ធិខៀវ សំផន យ៉ាងខ្លាំងក្លា និងការរំលោភសិទ្ធិជនត្រូវចោទរូបនេះ គឺកំពុងមានជាប់ជាបន្ត"[36]។
- "គ្រប់វិធានការណ៍នីតិវិធីទាំងអស់ប្រឆាំងនឹង ខៀវ សំផន សុទ្ធតែមានខ្វះចន្លោះ ជាពិសេសនោះគឺដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន"[37]។

ដូច្នេះ ការស្នើពន្យាពេលការសម្រេចបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន គឺពឹងផ្អែកទាំងស្រុងទៅលើសេចក្ដីសម្រេចប៉ាន់ស្មានរបស់ អ.ប.ជ នាពេលនេះ មិនអាចបង្កើតតម្លៃគតិយុត្តិនៃច្បាប់ ឬធ្វើជាមូលដ្ឋានណាមួយសម្រាប់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតសម្រេច មិនបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្នបាននោះទេ។

១៣. គ្មានវិធានផ្ទៃក្នុង ឬបញ្ញត្តិនៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌណាមួយ ("ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ") តម្រូវឲ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតពន្យាពេលការសម្រេចរបស់ខ្លួន ដោយរង់ចាំរហូតទាល់តែអ.ប.ជ បានឈានដល់ការសម្រេច ក្នុងនីតិវិធីដោយឡែកមួយឡើយ។ ហើយបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ទៅ អ.ប.ជពុំអាចផ្អាកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីណាមួយនោះទេ។ គោលការណ៍នេះត្រូវបានរំឭកឡើងវិញដោយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត នៅក្នុងដីកាសម្រេចអំពីការបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន[38]។

---

[35] បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ C២៦/៥/១ កថាខណ្ឌទី៥ ទី៣៣ ចំណងជើងនៅលើកថាខណ្ឌទី៥៣-៦២ កថាខណ្ឌទី៧៨។

[36] បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ C២៦/៥/១ កថាខណ្ឌទី៣៣។

[37] បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ C២៦/៥/១ កថាខណ្ឌទី៣៣។

[38] ដីកាបន្តថេរៈវេលា C២៦/៤ កថាខណ្ឌ ១៥-១៦

00273971

១៤. វិធាន ៦៣ (៤) និង(៧) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងពុំបានចែងអំពីអនុភាពណាមួយនៃការព្យួរបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ជនត្រូវចោទ ប្រឆាំងនឹងដីការបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតឡើយ។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតពុំមានកាតព្វកិច្ចពន្យាពេលកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីឡើយ។ អ្វីដែលផ្ទុយ ពីនេះនឹងតម្រូវឱ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ។ ការព្យួរការសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ណាដែលគាំទ្រមេធាវីការពារក្តី មិនអនុវត្តកិច្ចស៊ើបសួររបស់ខ្លួន ដែលការសន្មតបែបនេះចាត់ទុកថាមិនអាចយកជាការបាន។ វាមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់ទេ ដោយគ្រាន់តែអះអាងពីភាពមិនប្រក្រតីនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីណាមួយនៅចំពោះអ.ប.ជ ដើម្បីរាំងសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតកុំឱ្យចាត់វិធានការណ៍ ដែលពួកគេជឿថាជាការចាំបាច់ក្នុងការបន្តកិច្ចស៊ើបសួរ (និងជាពិសេសការសម្រេចបន្តថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន)។ ការរំលោភសិទ្ធិជនត្រូវចោទ ដែលគេបានលើកឡើងទាក់ទិននឹងបញ្ហាការបកប្រែឯកសារភស្តុតាង ដែលបានលើកឡើងគ្រប់ក្នុងការសន្និដ្ឋានរបស់មេធាវីការពារក្តី ចាប់តាំងពីខែមេសា ឆ្នាំ២០០៨ មកនោះ នៅតែស្រពិចស្រពិលមិនច្បាស់លាស់ និងសុទ្ធសឹងតែជាការប៉ាន់ស្មាន់សុទ្ធសាធ។ ទឡ្ហីករណ៍លើកឡើងដោយមេធាវីការពារក្តី នៅក្នុងការសន្និដ្ឋានទាំងនោះ មានន័យស្មើនឹងការពន្យាពេលការចាត់វិធានការណ៍ និងអាចស្មើនឹង "ការរំលោភនីតិវិធី"។

១៥. លើសពីនេះ ផលវិបាកនៃការពន្យាពេលការសម្រេចបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នអាចធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់កិច្ចស៊ើបសួរ ដោយសារតែការពន្យាពេលការសម្រេចអាចបណ្តាលឱ្យមានការដោះលែងជនត្រូវចោទ បើទោះបីជាការរកឃើញរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតថា ការដោះលែងនឹងនាំមកនូវហានិភ័យជាក់ស្តែងមួយដល់ជនរងគ្រោះ និងសាក្សី ការថែរក្សាភស្តុតាង សន្តិសុខផ្ទាល់ខ្លួននៃជនត្រូវចោទ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ដែលទង្វើទាំងនោះអាចជៀសផុតពីការគោរពសេចក្តីសម្រេច ក្រោមវិធាន៦៣ (៣) (ក) និង (ខ)។

១៦. តាមរយៈស្មារតីនៃវិធានផ្ទៃក្នុង សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ត្រូវបានផ្តល់អំណាចឱ្យសម្រេចអំពីការរក្សាទុកការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ឬការបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន។ សិទ្ធិអំណាចនេះ ត្រូវបានអនុវត្តក្នុងដែនកំណត់គ្រប់គ្រងមួយដោយអ.ប.ជ និងបន្ទាប់ពីមេធាវីការពារក្តីមានឱកាសស្វែងរកមធ្យោបាយតាមផ្លូវច្បាប់រួចមក។ ដូច្នេះសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមិនអាចត្រូវបានចាប់ទោសកំហុស ចំពោះការប្រើប្រាស់សមត្ថកិច្ចណាមួយ ក្នុងចំណោម

00273972

សមត្ថកិច្ចទាំងឡាយ ដែលវិធានផ្ទៃក្នុងបានផ្ដល់ឱ្យនោះឡើយ។ ដូចដែលសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានបញ្ជាក់ នៅក្នុងដីកាសម្រេចអំពីការបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្នរួចហើយថា ដោយសារពួកគេត្រូវចេញដីកាសម្រេចដោះលែងជនត្រូវចោទ ប្រសិនបើលក្ខខណ្ឌនៃវិធាន ៦៣ មិនត្រូវបានបំពេញនោះ។ ពួកគេមានកាតព្វកិច្ចវិជ្ជមាន ក្នុងការវាយតម្លៃឡើងវិញ នូវលក្ខខណ្ឌសម្រាប់ការឃុំខ្លួនបន្ត នៅមុនថ្ងៃទី១៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៨ និងសម្រេច ថាតើត្រូវបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន ឬយ៉ាងណា[39]។

១៧. ក្នុងហេតុការណ៍ណាក៏ដោយ ប្រសិនបើអ.ប.ជ ពិចារណាអំពីការសម្រេចនៅពេលខាងមុខទាក់ទិននឹងសិទ្ធិបកប្រែឯកសារភស្តុតាង ឃើញថាសិទ្ធិរបស់ជនត្រូវចោទត្រូវបានរំលោភតាមមធ្យោបាយណាក្ដី សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតត្រូវតែអនុវត្តភ្លាមៗនូវសេចក្ដីសម្រេចណាមួយដើម្បីដោះលែងជនត្រូវចោទនោះ ។ ដែលការណ៍នេះគឺជាមធ្យោបាយតាមផ្លូវច្បាប់ដ៏សមស្របមួយ។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នានេះ ដីការបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែមិថុនា ថ្ងៃទី២៨ ខែតុលា និងថ្ងៃទី១៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៨[40] អាចអនុវត្តបានក្រោមវិធានផ្ទៃក្នុងទាល់តែដីកា ទាំងនោះត្រូវបាន អ.ប.ជ ពិចារណាឡើងវិញនៅក្នុងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍រួចសិន។

ខ. ម្ចាស់បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍មិនអាចចោទសួរអំពីភាពមិនលម្អៀងនៃសហចៅក្រមនៅក្នុងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍នេះទេ

១៨. ជនត្រូវចោទបានលើកអំណះអំណាងថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតលម្អៀង ហើយដូច្នេះសេចក្ដីសម្រេចទាំងឡាយណាអំពីការបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនគឺមិនស្របច្បាប់[41]។ ការចោទប្រកាន់នេះគ្មានទេ នៅក្នុងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍បច្ចុប្បន្ន។ បញ្ហាជាគោលការណ៍នៅក្នុងការកំណត់ឱ្យមានបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចអំពីការបន្តថិរវេលា នៃការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន គឺថាតើលក្ខខណ្ឌដែលមានចែងក្នុងវិធាន ៦៣ (៣)នោះនៅតែត្រូវបានបំពេញដដែលឬយ៉ាងណា។

[39] ដីកាបន្តថេរ:វេលា C២៦/៤ កថាខណ្ឌ១៦។

[40] A១៩០ C៤០/៤ និង C២៦/៤។

[41] បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ C២៦/៥/១ កថាខណ្ឌទី៤៧-៥២។

១៩. បន្ថែមពីលើនេះទៀត វិធានផ្ទៃក្នុងបានបើកផ្លូវឲ្យជនត្រូវចោទតវ៉ាចំពោះការកង្វះភាពមិនលម្អៀង របស់ស្ថាប័នតុលាការណាមួយនៃ អ.វ.ត.ក តាមរយៈការដាក់ពាក្យបណ្តឹងជិតចិត្ត ក្រោមវិធាន៣៤។ គេបានសន្និដ្ឋានថាសេចក្តីសម្អាងណាដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នៃមេធាវីការពារក្តី ទាក់ទងអំពីកង្វះភាពមិនលម្អៀង ឬអនាគតិដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់មិនអាចត្រូវបាន អ.ប.ជ ពិចារណាឡើយ ព្រោះបញ្ហានោះហួសពីវិសាលភាពនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចអំពីការបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន។

២០. ប្រសិនបើមេធាវីការពារក្តីជឿជាក់ថាខ្លួនមានមូលដ្ឋានអង្គច្បាប់ដែលធ្វើយុត្តិកម្មបណ្តឹងជិតចិត្តមួយចំពោះមន្ត្រីតុលាការមួយរូបណានៃអ.វ.ត.កនោះ ជនត្រូវចោទគួរធ្វើបណ្តឹងជិតចិត្ត ក្រោមវិធាន ៣៤[42]។

២១. ក្នុងករណីណាក៏ដោយ ការអះអាងថាសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមានភាពលម្អៀង គឺមិនអាចទទួលយកបានឡើយឡើយ។ ជាចាំបាច់ មេធាវីការពារក្តីពុំអាចពឹងផ្អែកទាំងស្រុង ទៅលើសេចក្តីសម្រេចមុនៗ ដែលមានលក្ខណៈឯករាជ្យ ប៉ុន្តែមិនគួរជាទីចង់បាន របស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតស្តីពីបញ្ហាចោទនៃការបកប្រែឯកសារភស្តុតាង ដើម្បីសន្និដ្ឋានថាដីកាសម្រេចអំពីការបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន មានភាពលម្អៀងនោះទេ។ គួររំឮកឡើងវិញថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានបំពេញតួនាទីរបស់ខ្លួនដោយឯករាជ្យ និងមិនលម្អៀង មិនគិតថាភាគីទាំងនោះដើរតួនាទីសកម្មអំឡុងកិច្ចស៊ើបសួរ ឬអត់នោះឡើយ។ សេចក្តីសម្រេចបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន គឺឈរលើលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យផ្លូវច្បាប់អង្គហេតុនៃវិធាន៦៣(៣)។ វាមិនសមហេតុសមផលឡើយក្នុងការលើកអំណះអំណាងថាសេចក្តីសម្រេចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ដើម្បីបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ននេះ គឺផ្ទាល់បណ្តាលមកពីសេចក្តីសម្រេចដោយឡែក ស្តីពីសិទ្ធិបកប្រែឯកសារភស្តុតាង។

---

[42] មកទល់ពេលនេះ សហមេធាវីអន្តរជាតិរូបនេះ បានតវ៉ាអំពីភាពស្របច្បាប់ និងភាពមិនលម្អៀងរបស់អ.វ.ត.ក ក្នុងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ ""Jacques Vergès មេធាវី ខៀវ សំផន និងជាមិត្ត ប៉ុល ពត: "គ្មានទេអ្វីដែលជាបិសាចផ្តាច់ការនោះ" Der Spiegel ចុះថ្ងៃទី២២ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៨។ ឧបសម្ព័ន្ធ ខ - ឯកសារភ្ជាប់ លេខ ១។

សេចក្តីសម្រេចស្តីពីសិទ្ធិបកប្រែឯកសារភស្តុតាង មិនជាប់ពាក់ព័ន្ធផ្ទាល់ទៅនឹង នីត្យានុកូលភាព នៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នទេ ដូចដែលអ.ប.ជ បានកំណត់រួចមកហើយ[43]។

២២. មេធាវីការពារក្តីបានលើកអំណះអំណាងថែមទៀតថា ដីកាសម្រេចអំពីការបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នគឺទុកជាមោឃៈ និងគួរត្រូវបានចាត់ទុកថា"ស្មុគ្រស្មាញ" ដោយសារតែមកពីមានសេចក្តីណែនាំមិនទាន់ពេលមួយរបស់អ.ប.ជជូនទៅមេធាវីការពារក្តី កាលពីថ្ងៃទី០២ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨[44]។ សេចក្តីសម្អាងនេះគ្មានអង្គសេចក្តី ព្រោះបណ្តាលមកពីមូលហេតុពីរ៖ (១)មេធាវីការពារក្តីបានដកបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួនប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចអំពីការបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នដោយស្ម័គ្រចិត្ត ដូច្នេះហើយទើបខកខានមិនបានដាក់ការសន្និដ្ឋានណាមួយទៅកាន់ អ.ប.ជ ថាមានការរំលោភណាមួយទៅលើសិទ្ធិ ជនត្រូវចោទ (២) មាត្រា ២៧៨ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដែលជាចំណុចសំខាន់នៃសេចក្តីសម្អាងរបស់មេធាវីការពារក្តី មិនអាចយកមកអនុវត្តនៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក បានឡើយ។

គ. បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មិនបានបង្ហាញអំពីការប្រែប្រួលស្ថានភាពអង្គហេតុដើម្បីធ្វើឱ្យមានយុត្តិកម្មក្នុងការលើកយកបញ្ហាឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នមកពិចារណាឡើងវិញទេ

២៣. វិធាន៦៣(៦) និង(៧) បានចែងអំពីការពិនិត្យឡើងវិញតាមពេលវេលាទៀងទាត់ជាស្វ័យប្រវត្តិលើការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នជនត្រូវចោទ។ បទប្បញ្ញត្តិបែបនេះមិនមានចែងនៅក្នុងឯកសារមូលដ្ឋានរបស់តុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិ សម្រាប់អតីតប្រទេសយូហ្គោស្លាវី ("តុលាការICTY") និងរ៉្វាន់ដា ("តុលាការICTR") និងតុលាការពិសេសសម្រាប់ប្រទេសសេរ៉ាឡេអូន

---

[43] សំណុំរឿង ខៀវ សំផន សេចក្តីណែនាំរបស់អ.ប.ជ ស្តីពីការបន្តកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ទាក់ទិននឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ចុះថ្ងៃទី១២ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨ C២៦/I/២៧ ERN ០០២១២៣៥៣-៥៥ (ភាសាអង់គ្លេស) កថាខណ្ឌទី៧-១០។

[44] បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ C២៦/៥/១ កថាខណ្ឌទី៧៥ និងទី៧១-៧៤ សំណុំរឿង ខៀវ សំផន សេចក្តីណែនាំរបស់អ.ប.ជ ស្តីពីការបន្តកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ទាក់ទងនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ចុះថ្ងៃទី១២ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨ C២៦/I/២៧ ERN០០២១២៣៥៣-៥៥ (ភាសាអង់គ្លេស)។

("តុលាការSCSL")ទេ។ ប៉ុន្តែ តុលាការពិសេសទាំងនេះបានកំណត់ថា ដើម្បីអាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងសារជាថ្មី ស្នើសុំឱ្យដោះលែងនៅក្រៅឃុំជាបណ្តោះអាសន្នបាន ចុងចោទត្រូវតែបង្ហាញអំពី "ការប្រែប្រួលស្ថានភាពអង្គហេតុ"[45]។

២៤. ស្របជៀងគ្នានឹងវិធានផ្ទៃក្នុងនៃតុលាការនេះ វិធាន១១៨ នៃវិធានភស្តុតាងនិងនីតិវិធីរបស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ ("តុលាការICC") តម្រូវថា អង្គបុរេជំនុំជម្រះត្រូវសើរើពិនិត្យការឃុំខ្លួនចុងចោទមុនពេលជំនុំជម្រះ ឡើងវិញយ៉ាងតិចណាស់ជារៀងរាល់១២០ថ្ងៃម្តង។ អង្គបុរេជំនុំជម្រះរបស់តុលាការICC មាន"កាតព្វកិច្ចឯករាជ្យនិងពិសេស [...] ដើម្បីធានាថាបុគ្គលនោះមិនត្រូវបានគេឃុំឃាំងក្នុងរយៈពេលមិនសមរម្យមុនពេលជំនុំជម្រះទេ"[46]។ អង្គបុរេជំនុំជម្រះអាចកែប្រែសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនចំពោះការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន "ប្រសិនអង្គបុរេជំនុំជម្រះយល់ឃើញថា ការផ្លាស់ប្តូរស្ថានភាពអង្គហេតុ តម្រូវឱ្យធ្វើដូច្នេះ"[47]។ នៅតុលាការICC "រដ្ឋអាជ្ញាមានបន្ទុកដាក់ភស្តុតាងទាក់ទងនឹងការបន្តឱ្យមានការឃុំខ្លួន [...] មុនការជំនុំជម្រះ[48]"។

---

[45] *រឿងក្តីរដ្ឋអាជ្ញា តទល់នឹង Boskoski និង Tarculovski* សំណុំរឿងលេខ IT-04-82-PT សេចក្តីសម្រេចទាក់ទងនឹងការដាក់បណ្តឹងជាថ្មីស្នើសុំឱ្យដោះលែងJohan Tarculovski ជាបណ្តោះអាសន្ន កាលពីថ្ងៃទី១៧ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៧ កថាខណ្ឌទី៩។

[46] ស្ថានភាពនៅសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យកុងហ្គោ នៅក្នុង*រឿងក្តីរដ្ឋអាជ្ញា តទល់នឹង Germaine Katanga និង Mathieu Ngudjolo Chui* សេចក្តីសម្រេចទាក់ទងនឹងការអង្កេតស្តីពីការពិនិត្យឡើងវិញចំពោះការឃុំខ្លួនGermaine Katangaមុនពេលជំនុំជម្រះ សំណុំរឿងលេខ ICC-01/04-01/07 អង្គបុរេជំនុំជម្រះ កាលពីថ្ងៃទី៩ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៨ ទំព័រទី៤។

[47] ស្ថានភាពនៅសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យកុងហ្គោ នៅក្នុង*រឿងក្តីរដ្ឋអាជ្ញា តទល់នឹង Germaine Katanga និង Mathieu Ngudjolo Chui* ការពិនិត្យឡើងវិញនូវសេចក្តីសម្រេចស្តីពីលក្ខខណ្ឌនៃការឃុំខ្លួនGermaine Katanga មុនពេលជំនុំជម្រះ សំណុំរឿងលេខ ICC-01/04-01/07 អង្គបុរេជំនុំជម្រះ កាលពីថ្ងៃទី១៨ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៨ ទំព័រទី៦។

[48] ស្ថានភាពនៅសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យកុងហ្គោ នៅក្នុង*រឿងក្តីរដ្ឋអាជ្ញា តទល់នឹង Germaine Katanga និង Mathieu Ngudjolo Chui* សេចក្តីសម្រេចទាក់ទងនឹងការអង្កេតស្តីពីការពិនិត្យឡើងវិញចំពោះការឃុំខ្លួនGermaine Katangaមុនពេលជំនុំជម្រះ សំណុំរឿងលេខ ICC-01/04-01/07 អង្គបុរេជំនុំជម្រះ កាលពីថ្ងៃទី៩ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៨ ទំព័រ៤។

២៥. ចំពោះមុខតុលាការនេះ នៅពេលសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតចេញដីកាបន្តថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន វិធានផ្ទៃក្នុងមិនតម្រូវឱ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតស្ដាប់អំណះអំណាងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ឬភាគីផ្សេងទៀតណាមួយនោះទេ ក្រៅតែពីជនត្រូវចោទ។ ភាគីទាំងនោះអាចដាក់ការជំទាស់របស់ខ្លួនបាន ដែលការជំទាស់នឹងត្រូវដាក់ដោយជនត្រូវចោទ។ អត្ថិភាពនៃការពិនិត្យជាស្វ័យប្រវត្តិចំពោះការបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន ផ្ដល់ឱកាសជាច្រើនដល់ជនជាប់ឃុំ ដើម្បីបង្ហាញគោលជំហររបស់គាត់ ឬអនុវត្តសិទ្ធិរបស់ខ្លួន តាមរយៈការប្ដឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងសេចក្ដីសម្រេច ដែលមានសម្អាង ហេតុផល[49]។

២៦. ម្ចាស់បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ មិនបានបញ្ជាក់អំពីការប្រែប្រួលស្ថានភាពអង្គហេតុណាមួយ ដែលជាការចាំបាច់ ឱ្យមានការពិចារណាឡើងវិញចំពោះការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្នលើរូបគាត់ ឬការផ្លាស់ប្ដូរលក្ខខណ្ឌនៃការឃុំខ្លួនទេ។ ផ្ទុយទៅវិញ សហមេធាវីការពារក្ដីបានផ្អែកលើទឡ្ហីករណ៍ដែលទាក់ទងតែភាសា ដោយគ្រាន់តែលើកឡើងថា សេចក្ដីសម្រេចបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្នធ្វើឡើងតាមអំពើចិត្ត និងសេចក្ដីសម្រេចបែបនេះមិនចាំបាច់មាននោះទេ។ ប៉ុន្តែ បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍មិនបានលើកឡើងអំពីអង្គហេតុដើម្បីគាំទ្រអំណះអំណាងទាំងនេះទេ។ កាលពីថ្ងៃទី២៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបដិសេធសំណើរបស់ជនត្រូវចោទស្នើសុំឱ្យដោះលែង នៅក្រៅឃុំជាបណ្ដោះអាសន្ន ពីព្រោះលក្ខខណ្ឌនៃវិធាន៦៣(៣) ត្រូវបានបំពេញ និងថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនជនត្រូវចោទមិនទាន់លើសពីការកំណត់របស់ច្បាប់ទេ[50]។ ពិតណាស់ ចាប់តាំងពីពេលចេញដីកាឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្នលើកដំបូង កាលពីខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៧ សហមេធាវីការពារក្ដីមិនបានដាក់ភស្ដុតាងណាមួយក្រោយពេលចេញសេចក្ដីសម្រេច ដើម្បីបង្ហាញនូវការប្រែប្រួលស្ថានភាពអង្គហេតុ ដើម្បីធ្វើឱ្យមានយុត្តិកម្មក្នុងការលើកយកសេចក្ដីសម្រេចដែលចេញដោយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតនោះ មកពិចារណាឡើងវិញនោះទេ។

---

[49] វិធាន៦៣(៧) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។

[50] ដីកាបដិសេធសំណើសុំដោះលែងឱ្យមានសេរីភាព C40/4។

២៧. សហមេធាវីការពារក្ដី បានចង្អុលបង្ហាញនូវចំណុច "ការផុតកំណត់នៃរយៈពេលឃុំខ្លួនស្របច្បាប់" ជា "ការប្រែប្រួលមួយ" ដែលត្រូវតែ "លើកយកមកពិចារណា"[51]។ ប៉ុន្តែ ១) ការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន នៅតែស្របច្បាប់ដោយយោងតាមវិធាន ៦៣(៦)[52] និង ២) សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានពិចារណាលើថេរវេលា នៃការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្នក្នុងការចេញសេចក្ដីសម្រេចរបស់ខ្លួន[53]។ នៅពេលដែលថិរវេលាក្នុងការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្នត្រូវបានតុលាការអន្តរជាតិនានាចាត់ទុកថាជាកត្តាពាក់ព័ន្ធមួយ ក្នុងការកំណត់អំពីភាពស្របច្បាប់នៃការឃុំឃាំងខ្លួន[54] សហមេធាវីការពារក្ដីមិនបានបង្ហាញថា ការឃុំខ្លួនរយៈពេលមួយឆ្នាំធ្វើឱ្យខូចប្រយោជន៍ដល់រឿងក្ដីរបស់ដើមបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ក្នុងលក្ខណៈដែលធ្វើឱ្យអាក់ខានដល់ការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ និង/ឬ បង្ហាញថាករណីធ្វើឱ្យខូចប្រយោជន៍នេះ អាចមានយុត្តិកម្មដើម្បីការឃុំខ្លួនជាបណ្ដោះអាសន្នមកធ្វើឱ្យពិចារណាឡើងវិញនោះទេ [55]។

២៨. សហព្រះរាជអាជ្ញា ត្រូវតែលើកទឡ្ហីករណ៍នានា ដែលធ្វើឱ្យការឃុំខ្លួនមានយុត្តិកម្ម។ លក្ខខណ្ឌចំនួនពីរ ដែលមានចែងនៅក្នុងវិធាន៦៣(៣) នូវតែត្រូវបានបំពេញ និងមានយុត្តិកម្មចំពោះការបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្នចំនួនមួយឆ្នាំបន្ថែមទៀត។

---

[51] បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ C26/5/1 កថាខណ្ឌទី៥៩។

[52] វិធាន៦៣(៦) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។

[53] ដីកាបន្តថេរៈវេលា C26/4 កថាខណ្ឌទី២៩។ ដីកាបដិសេធសំណើសុំដោះលែងឱ្យមានសេរីភាព C40/4 កថាខណ្ឌទី២៦ ដល់ទី៣០។

[54] *រឿងក្ដី រដ្ឋអាជ្ញា តទល់នឹង* Tihomir Blaskic ដីកាបដិសេធបណ្ដឹងស្នើសុំឱ្យដោះលែងបណ្ដោះអាសន្ន សំណុំរឿងលេខ IT-94-14-អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង កាលពីថ្ងៃទី២០ ធ្នូ ឆ្នាំ១៩៩៦៖ តុលាការICTY បានបង្កើតនៅក្នុងសេចក្ដីសម្រេចនោះថា ដើម្បីអាចបង្កើតថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្នឱ្យមានលក្ខណៈសមហេតុផល យើងចាំបាច់ត្រូវវាយតម្លៃស្ថានភាពនៃរឿងក្ដីនីមួយដោយផ្អែកលើលក្ខខណ្ឌវិនិច្ឆ័យដូចខាងក្រោម៖ (ក) ថេរៈវេលាប្រសិទ្ធិភាពនៃការឃុំខ្លួន (ខ) ថេរៈវេលានៃការឃុំខ្លួនតាមប្រភេទនៃបទល្មើស (គ) ផលវិបាកផ្នែករូបរាងកាយ និងស្មារតីនៃការឃុំខ្លួនលើជនជាប់ឃុំ (ឃ) ភាពស្មុគស្មាញនៃរឿងក្ដីនិងការស៊ើបអង្កេត (ង) ការប្រតិបត្តិដំណើរការនីតិវិធីទាំងមូល។ ស្ថានភាពនៅសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យកុងហ្គោ នៅក្នុង*រឿងក្ដីរដ្ឋអាជ្ញា តទល់នឹង Germaine Katanga និង Mathieu Ngudjolo Chui* ការពិនិត្យឡើងវិញចំពោះសេចក្ដីសម្រេចលើបណ្ដឹងសុំឱ្យដោះលែងMathieu Ngudjolo Chuiបណ្ដោះអាសន្ន សំណុំរឿងលេខ 01/04-01/07 អង្គបុរេជំនុំជម្រះរបស់តុលាការICC កាលពីថ្ងៃទី២៣ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៨ ទំព័រ១២។

[55] បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ C26/5/1 កថាខណ្ឌទី៥៩។

ឃ. វិធាន ៦៣(៣)៖ មានមូលហេតុដែលត្រូវបានរកឃើញ និងជឿជាក់យ៉ាងច្បាស់ថា ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ធ្លាប់បានប្រព្រឹត្តបទល្មើសដែលបានចោទប្រកាន់

២៩. នៅដំណាក់កាលនេះនៃការស៊ើបអង្កេត សំណុំរឿងសព្វថ្ងៃបានបង្ហាញភស្តុតាងដែលអាចធ្វើឱ្យអ្នកសង្កេតការដោយមិនលម្អៀងជឿថា ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ធ្លាប់បានប្រព្រឹត្តបទល្មើសដែលគេកំពុងស៊ើបអង្កេត។ ការលើកឡើងនេះត្រូវបានអង្គបុរេជំនុំជម្រះបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់លាស់[56]។

៣០. នៅក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ សហមេធាវីការពារក្តីមិនបានដាក់ទឡ្ហីករណ៍ពាក់ព័ន្ធណាមួយ ដោយផ្អែកតាមវិធាន៦៣(៣)(ក)។ ជាការពិតណាស់ សហមេធាវីការពារក្តីមិនបានប្រឆាំងនឹងអត្ថិភាពនៃមូលហេតុដែលត្រូវបានរកឃើញ និងជឿជាក់យ៉ាងច្បាស់ថា ជនត្រូវចោទធ្លាប់បានប្រព្រឹត្តបទល្មើសដែលមានចែងនៅក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរ។

៣១. ដូច្នេះ សហព្រះរាជអាជ្ញាយល់ថា វាចាំបាច់គ្រាន់តែលើកឡើងអំពីធាតុថ្មីៗមួយចំនួន តាមវិធាន៦៣(៣) (ក) ដែលវិធាននេះមានការជាប់ពាក់ព័ន្ធចាប់តាំងពីពេលចាប់ខ្លួនដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍។ ដោយសារតែមានភស្តុតាងដាក់គាំទ្រដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរ ដែលជាចំណុចគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការបញ្ជាក់អំពីលក្ខខណ្ឌត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់នៃ "មូលហេតុដែលត្រូវបានរកឃើញនិងជឿជាក់" សហព្រះរាជអាជ្ញាបានបញ្ចូលចំណុចនេះជាអំណះអំណាងសម្អាងដែលមានចែងនៅក្នុងកថាខណ្ឌទី២៤-២៦ និងកថាខណ្ឌទី៣៣-៥២ នៃ"ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងដីកាឃុំខ្លួនបណ្តោះ

[56] សាលដីការបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន នួន ជា ចុះថ្ងៃទី២០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៨ C11/54, ERN 00172907-34 កថាខណ្ឌទី៤៦។ សាលដីការបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន អៀង ធីរិទ្ធ ចុះថ្ងៃទី៩ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៨ C22/I/27, ERN 00201633-49 កថាខណ្ឌទី២១។ សាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន អៀង សារី C2/I/73 កថាខណ្ឌទី៧១។

អាសន្ននៅថ្ងៃទី១៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៧"[57]។ ចំណុះទាំងនេះក៏ត្រូវបានលើកឡើងនៅក្នុងដីការបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត សម្រេចបដិសេធសំណើសុំដោះលែងឲ្យមានសេរីភាព ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨ កថាខណ្ឌទី៧-១១[58]។

៣២. កាលពីថ្ងៃទី១៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៨ នៅក្នុងដីកាបន្តថេរៈវេលាដែលត្រូវបានគេប្តឹងជំទាស់ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានយល់ឃើញថា មូលហេតុដែលត្រូវបានរកឃើញ បន្តធ្វើឲ្យមានការជឿជាក់ថា ម្ចាស់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ធ្លាប់បានប្រព្រឹត្តបទល្មើស ដូចមានចែងក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានយល់ឃើញថា ការស៊ើបអង្កេតរបស់តុលាការមានភាពជឿនលឿន ចាប់តាំងពីពេលចាប់ខ្លួនជនត្រូវចោទ ដោយសារតែឯកសារភស្តុតាងបន្ថែមត្រូវបានប្រមូល និងបានពិចារណាលើរយៈពេលនៃការស៊ើបអង្កេតផងដែរ[59]។

៣៣. សហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើងថា អង្គបុរេជំនុំជម្រះគួរតែបញ្ជាក់អំពីការរកឃើញពីមុនរបស់ខ្លួន ទាក់ទងនឹងអត្ថិភាព នៃមូលហេតុដែលត្រូវបានរកឃើញ និងជឿជាក់យ៉ាងច្បាស់ថា ជនត្រូវចោទធ្លាប់បានប្រព្រឹត្តបទល្មើសដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់[60]។ តាមការពិនិត្យសំណុំរឿងបង្ហាញច្បាស់ថា មូលដ្ឋាននៃការជឿជាក់នេះមានសភាពខ្លាំងជាងមួយឆ្នាំមុន ដោយសារតែភស្តុតាងដែលដាក់បន្ទុកលើម្ចាស់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មានកាន់តែច្រើនឡើង ទាំងចំនួន និងស្ថានទម្ងន់នៅប៉ុន្មានខែថ្មីៗនេះ។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានចេញយ៉ាងតិចណាស់ ដីកាចាត់ឲ្យ

---

[57] *រឿងក្តី ខៀវ សំផន* ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាចំពោះបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងដីកាឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន នៅថ្ងៃទី១៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៧ ចុះថ្ងៃទី៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៨ C 26/I/9, ERN 00160767-95 (ភាសាអង់គ្លេស)។

[58] ដីកាបដិសេធសំណើសុំដោះលែងឲ្យមានសេរីភាព C40/4។

[59] ដីកាបន្តថេរៈវេលា C 26/4 កថាខណ្ឌទី២៥ សំដៅចំពោះកថាខណ្ឌទី៧ ដល់ទី១១ នៃដីការបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបដិសេធសំណើសុំឲ្យដោះលែងឲ្យមានសេរីភាព C40/4។

[60] នៅក្នុងសាលដីការបស់ខ្លួនលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន អៀង សារី អង្គបុរេជំនុំជម្រះយល់ឃើញថា ពាក្យ "ធ្លាប់បានប្រព្រឹត្ត" ត្រូវតែចាត់ទុកជា "ការបណ្តាលឲ្យមានការទទួលខុសត្រូវជាបុគ្គល" ចំពោះការរៀបចំ ញុះញង់ បញ្ជា ជួយនិងបង្កលក្ខណៈងាយស្រួល ឬប្រព្រឹត្ត និងការទទួលខុសត្រូវផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌរបស់ថ្នាក់លើ៖ សាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន អៀង សារី C 22/I/74 កថាខណ្ឌទី៧១។

ស៊ើបសួរជំនួសចំនួនដប់បី នៅក្នុងសំណុំរឿងលេខ ០០២ (ឯកសារលេខ D25, D40, D43, D78, D82, D91, D92, D93, D94, D104, D107, D115, D123)[61] និងសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ឬអ្នកស៊ើបអង្កេតរបស់ពួកគេ បានធ្វើការស្តាប់យកចម្លើយពីសាក្សីចំនួនជាងមួយរយនាក់ ទាក់ទងនឹងបទល្មើសជាច្រើនដែលជនទាំងប្រាំនាក់ រួមមានម្ចាស់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ផង ត្រូវបានគេចោទប្រកាន់នៅក្នុងសំណុំរឿង ថាធ្លាប់បានប្រព្រឹត្ត[62]។ បន្ថែមពីលើនេះ ខ្លឹមសារសំខាន់នៅក្នុងសំណុំរឿងលេខ០០១ ដែលពាក់ព័ន្ធភាគច្រើននឹងរឿងក្តីម្ចាស់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ត្រូវបានគេដាក់បញ្ចូលក្នុងសំណុំរឿងលេខ០០២ ដោយមានចំណាររបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតចុះថ្ងៃទី២៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨[63]។ កំណត់ហេតុសួរចម្លើយ កាំង ហ្កេកអ៊ាវ ហៅ ឌុច ចំនួន២៨ ដែលធ្វើឡើងនៅក្នុងបរិបទសំណុំរឿងលេខ០០១ ត្រូវបានដាក់បញ្ចូលក្នុងសំណុំរឿងលេខ០០២ ដោយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតកាលពីថ្ងៃទី៣០ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៨[64]។ លើសពីនេះ (បានលុបចេញ)[65] [66]។

---

[61] ក្នុងចំណោមដីកាចាត់ឱ្យស៊ើបសួរជំនួស ដីកាចំនួនប្រាំបីទាក់ទងនឹងការស្តាប់យកចម្លើយសាក្សី៖ D 25 (ការស្តាប់យកចម្លើយសាក្សីមានចំនួន៣៦), D 40 (ការស្តាប់យកចម្លើយសាក្សីមានចំនួន២៥), D 91 (ការស្តាប់យកចម្លើយសាក្សីមានចំនួន២៤), D 92 (ការស្តាប់យកចម្លើយសាក្សីមានចំនួន៨), D 94 (ការស្តាប់យកចម្លើយសាក្សីមានចំនួន១៦), D 107 (យ៉ាងតិចណាសការស្តាប់យកចម្លើយសាក្សីមានចំនួនមួយ), D 115 (បានលុបចេញ) និង D123 (ការស្តាប់យកចម្លើយសាក្សីមានចំនួន៣) ជាសរុបមានយ៉ាងតិចណាស់ការស្តាប់យកចម្លើយសាក្សីមានចំនួន១១៨ ដែលបានដាក់នៅក្នុងសំណុំរឿង។ យោងតាមសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ដីកាចាត់ឱ្យស៊ើបសួរជំនួសជាច្រើនកំពុងត្រូវបានគេអនុវត្ត។ វាមិនប្លែកទេក្នុងករណីដែលភាគីត្រូវបានជូនដំណឹងអំពីអត្ថិភាពនៃដីកាចាត់ឱ្យស៊ើបសួរជំនួសនៅពេលភាគីទាំងនោះបានបញ្ចប់វាសព្វគ្រប់។ វាមានន័យថា តាមការជាក់ស្តែង វាទំនងយ៉ាងខ្លាំងដែលថា ក.ស.ស បានប្រមូលចម្លើយសាក្សីច្រើនថែមទៀត ចាប់ពីពេលដាក់ចម្លើយសាក្សីចំនួន១១៥នៅក្នុងសំណុំរឿងរួចមក។ សហព្រះរាជអាជ្ញាជម្រុញឱ្យដាក់ចម្លើយសាក្សីឱ្យបានឆាប់រហ័សនៅក្នុងសំណុំរឿង មុនពេលរបាយការណ៍របស់ដីកាចាត់ឱ្យស៊ើបសួរជំនួសត្រូវបានបំពេញចប់សព្វគ្រប់។

[62] បច្ចុប្បន្ននេះ ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះបានចេញនៅក្នុងសំណុំរឿងលេខ១ ដូច្នេះយើងសង្ឃឹមថា ល្បឿននៃការស៊ើបអង្កេតនឹងត្រូវបង្កើនឱ្យកាន់តែលឿននាពេលអនាគត។

[63] *រឿងក្តី នួន ជា និងអ្នកផ្សេងៗទៀត* មានចំណាររបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨ D 108, ERN 00236076-77 (ភាសាអង់គ្លេស) និងឧបសម្ព័ន្ធ D 108/1។

[64] *រឿងក្តី នួន ជា និងអ្នកផ្សេងៗទៀត* មានចំណាររបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៨ D 86, ERN 00194661-67 (ភាសាអង់គ្លេស)។

00273981

C26/5/10

៣៤. សហព្រះរាជអាជ្ញាបានចូលរួមក្នុងកិច្ចស៊ើបអង្កេត ដោយបានដាក់នូវឯកសារភស្តុតាងជាច្រើន នៅក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ និងតាំងពីពេលចាប់ខ្លួនម្ចាស់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍[67]។ យើងគួររំឭកដែរថា ភស្តុតាងដែលសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតដាក់នៅក្នុងសំណុំរឿងតាមការស្នើសុំរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា (ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ និងការដាក់ឯកសារបន្តបន្ទាប់នានា) ព្រមទាំងភស្តុតាងដែលសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតប្រមូលបានកាលពីឆ្នាំមុន បានបង្ហាញអំពីទម្រង់ និងប្រភេទទាំងអស់ នៃការចូលរួមរបស់ម្ចាស់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទៅនឹងឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និងឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាមដែលគាត់ត្រូវបានគេចោទប្រកាន់ ដែលរួមមានឧក្រិដ្ឋកម្មផ្អែកលើភស្តុតាង ភស្តុតាងទាក់ទងនឹងឧក្រិដ្ឋកម្មដោយផ្អែកតាមរចនាសម្ព័ន្ធដឹកនាំ ដែលក្នុងនោះម្ចាស់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បានអនុវត្តអំណាចបញ្ជា ភស្តុតាងដែលបង្ហាញអំពីការចូលរួមប្រព្រឹត្តរបស់គាត់នៅក្នុងសហកម្មឧក្រិដ្ឋកម្មរួម និងភស្តុតាងដែលបង្ហាញអំពីធាតុផ្សំយុត្តាធិការ ដូចជាការវាយប្រហារជាប្រព័ន្ធនិងជាទូទៅលើប្រជាជនស៊ីវិល។

៣៥. ដូចដែលសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត បានរៀបរាប់លម្អិតនៅកថាខណ្ឌទី៩ នៃដីកាបដិសេធសំណើសុំដោះលែងឲ្យមានសេរីភាព យ៉ាងតិចណាស់ចម្លើយសាក្សីចំនួន១២ ដែលធ្វើឡើងនៅចំពោះមុខអ្នកស៊ើបអង្កេតរបស់ក.ស.ស នៅចន្លោះខែតុលា ឆ្នាំ២០០៧ និងខែមីនា ឆ្នាំ២០០៨ និងភស្តុតាងផ្សេងទៀត បានបញ្ជាក់អំពីការដឹងឮរបស់ជនត្រូវចោទ និងការចូលរួមរបស់គាត់នៅក្នុងឧក្រិដ្ឋកម្មដែលចោទប្រកាន់លើរូបរបស់គាត់[68]។

៣៦. (បានលុបចេញ) [69] [70] [71]។

---

[65] (បានលុបចេញ)

[66] (បានលុបចេញ)

[67] (បានលុបចេញ)

[68] ដីកាបដិសេធសំណើសុំឲ្យដោះលែងមានសេរីភាព C 40/4។ (បានលុបចេញ)

[69] (បានលុបចេញ)

[70] (បានលុបចេញ)

៣៧. ជាចុងក្រោយ យើងត្រូវលើកឡើងថា នៅពេលជនត្រូវចោទផ្សេងទៀតបានដាក់សំណើសុំសើុបអង្កេត ម្ចាស់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មិនបានដាក់សំណើនេះទេ ហើយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមិនបានរកឃើញភស្តុតាងដោះបន្ទុកសំខាន់ណា ដើម្បីអាចទាត់ចោលនូវការសម្រេច អំពី "អត្ថិភាពនៃមូលហេតុដែលត្រូវបានរកឃើញ"នោះទេ។ រហូតមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ ម្ចាស់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ មិនបានដាក់ឯកសារណាមួយទាល់តែសោះ កុំថាឡើយដល់ឯកសារដោះបន្ទុក នៅក្នុងសំណុំរឿង ដែលអាចនាំឱ្យយើងយកការសម្រេចនេះមកពិចារណាឡើងវិញលើការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន។

ង. វិធាន ៦៣ (៣) (ខ)៖ ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន គឺជាវិធានការចាំបាច់

៣៨. ម្ចាស់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មិនបានបញ្ជាក់អំពីការប្រែប្រួលស្ថានភាពអង្គហេតុណាមួយ ដើម្បីបង្ហាញថា លក្ខខណ្ឌចាំបាច់ក្នុងការឃុំខ្លួនគាត់តាមវិធាន ៦៣(៣)(ខ) មិនបានបំពេញនោះទេ (សូមមើលខាងលើ កថាខណ្ឌ២៣-២៧) លើកលែងតែការសម្អាងលើពាក្យថា "ការផុតកំណត់នៃរយៈពេលឃុំខ្លួនស្របច្បាប់តែប៉ុណ្ណោះ"។

៣៩. បន្ថែមពីលើនេះទៀត នៅក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នេះ សហមេធាវីការពារក្តីមិនបានលើកឡើងអំពីអត្ថិភាពនៃលក្ខខណ្ឌជម្រើស និងដោយឡែក នៃវិធាន ៦៣(៣) (ខ) ក្នុងការកំណត់ថាតើការឃុំបណ្តោះអាសន្នគឺជាវិធានការចាំបាច់ដើម្បី (១) រារាំងកុំឱ្យចុងចោទសង្កត់ទៅលើសាក្សីឬជនរងគ្រោះ (២) ថែរក្សាភស្តុតាង ឬការពារមិនឱ្យបំផ្លាញភស្តុតាង (៤) ការពារសន្តិសុខឱ្យចុងចោទ ឬ (៥) រក្សាសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ។ សហមេធាវីការពារក្តី គ្រាន់តែយោងទៅលើទឡ្ហីករណ៍ដែលខ្លួនបានដាក់នៅក្នុងសំណើ ដែលត្រូវបានសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបដិសេធរួចហើយ[72]។ ហេតុដូចនេះ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានដាក់បញ្ចូលអំណះអំណាងយោង

---

[71] (បានលុបចេញ)

[72] បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ C26/5/1 កថាខណ្ឌទី៦០ យោងទៅលើពាក្យសុំបន្ទាន់ស្នើសុំដោះលែងឱ្យមានសេរីភាពរបស់សហមេធាវីការពារក្តី C 40, ERN 00228906-18 កថាខណ្ឌទី៣៦-៤២ និងទី៤៦-៨២។

ដែលមានចែងនៅក្នុងកថាខណ្ឌទី៥៣ ដល់ទី៧៣ នៃ "ចម្លើយតបនឹងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍របស់ ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងដីកាឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន"[73] និង កថាខណ្ឌទី១៥ ដល់ទី២៥ នៃ ចម្លើយតបទៅនឹងដីកាបញ្ជូនសំណុំរឿងទៅពិនិត្យ លើពាក្យសុំបន្ទាន់ស្នើសុំដោះលែងឱ្យមាន សេរីភាពរបស់ ខៀវ សំផន ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨[74]។ សហព្រះរាជអាជ្ញាក៏បាន យោងទៅលើដីការបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបដិសេធសំណើសុំដោះលែងឱ្យមានសេរីភាព ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨ កថាខណ្ឌទី១៥ ដល់ទី២១[75]។

៤០. ដោយពិចារណាលើការគម្រាមកំហែងចំពោះសន្តិសុខផ្ទាល់ខ្លួន និងសណ្ដាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ដែលមានចែងនៅក្នុងមាត្រា ៦៣(៣) (ខ) (៤) និង(៥) សេចក្ដីថ្លែងការណ៍ថ្មីៗ និងឥរិយាបថ របស់ជនរងគ្រោះមួយចំនួន ឬដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី បង្ហាញថា ការដោះលែងជនត្រូវ ចោទទាំងប្រាំឱ្យមានសេរីភាព អាចបង្កឱ្យមានអំពើហិង្សា ដោយផ្ទាល់ប្រឆាំងអតីតមេដឹកនាំ ខ្មែរក្រហម រួមមានម្ចាស់បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ក្រុមមេធាវីការពារក្ដី ឬអ.វ.ត.ក។ នៅក្នុងអត្ថបទ បោះពុម្ពផ្សាយនៅក្នុងកាសែត New York Times នៅថ្ងៃទី១៧ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៨[76] ជន រងគ្រោះចំនួនពីរនាក់បាននិយាយថា ពួកគេចង់ "កាប់ (នួន ជា) ជាចម្រៀកៗ និងចាក់អំបិល លើរបួសរបស់វា (...) វាយដំលើវា និងធ្វើទារុណកម្មវា និងឆក់ខ្សែភ្លើងដើម្បីធ្វើឱ្យវានិយាយ" និងចង់ធ្វើឱ្យពួកវា (ជនត្រូវចោទ) "ឈឺចាប់ដូចអ្វីដែលខ្ញុំឈឺចាប់" នឹងរហូតទាល់តែ "សម្លាប់ ពួកវាចោលតែម្ដងទើបខ្ញុំមានអារម្មណ៍ស្ងប់"។ ជនបីនាក់ បានលើកឡើងជាថ្មីអំពីសេចក្ដី ថ្លែងការណ៍/ការគម្រាមកំហែងរបស់ខ្លួន (ប្រឆាំងនឹង ខៀវ សំផន និងក្រុមមេធាវីការពារក្ដី

---

[73] ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទៅនឹងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍របស់ ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងដីកាឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្នចុះ ថ្ងៃទី១៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៧ នៅថ្ងៃទី៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៨ C26/I/9, ERN 00160767-795 (ភាសាអង់គ្លេស)។

[74] ចម្លើយតបទៅនឹងដីកាបញ្ជូនសំណុំរឿងទៅពិនិត្យលើពាក្យសុំបន្ទាន់ស្នើសុំដោះលែងឱ្យមានសេរីភាពរបស់ ខៀវ សំផន ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨ C40/3 ERN 00234631-45 (ភាសាអង់គ្លេស)។

[75] ដីកាបដិសេធសំណើសុំដោះលែងឱ្យមានសេរីភាព C40/4។

[76] "នៅក្នុងតុលាការកាត់ទោសខ្មែរក្រហម ជនរងគ្រោះនឹងមិនត្រូវឈរដោយឥតប្រយោជន៍នោះទេ" ចុះថ្ងៃទី១៧ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៨ ដោយ Seth Mydans *កាសែត The New York Times* អាចពិនិត្យបានតាមអាសយដ្ឋានវិបសាយ http://www.nytimes.com/2008/06/17/world/asia/17cambodia.html?scp=1&sq=Seth%20Mydans%20in%20Khmer%20Rouge%20%Trial%20Victims&st=cse នៅថ្ងៃទី៤ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៩។

របស់គាត់ និងប្រឆាំងនឹងតុលាការផងដែរ) នៅក្នុងសន្និសិទ្ធិកាសែតដែលធ្វើឡើងក្រោយសវនាការបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ កាលពីថ្ងៃទី០៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៨[77]។ ប្រតិកម្មសតិអារម្មណ៍ទាំងនេះគឺជារោគសញ្ញានៃជំងឺបាក់ស្បាត ដែលជនរងគ្រោះនៅមាននៅឡើយ នៅពេលដែលនីតិវិធីអ.វ.ត.ក បាននាំឲ្យមានការផ្ទុះកំហឹងក្រេវក្រោធឡើងវិញ[78]។ ដូច្នេះការគម្រាមកំហែងដល់សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ និងសន្តិសុខផ្ទាល់របស់ជនត្រូវចោទ គឺពិតជាមាន និងនៅតែបន្តមានយ៉ាងពិតប្រាកដ។

---

[77] ដូចដែលវីដេអូសន្និសិទកាសែតអ.វ.ត.ក ចុះថ្ងៃទី៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៨បានបង្ហាញ ជនរងគ្រោះខ្មែរក្រហមភេទស្រីលើកទីមួយ បានស្រែក និងយកដៃចង្អុលសហមេធាវីការពារក្តីជាតិក្នុងអំឡុងពេលសន្និសិទ។ នៅក្នុងអំឡុងពេលសន្និសិទកាសែតរបស់ជនរងគ្រោះ លី ម៉ូនីសារ (Ly Monysar) ដែលគាត់ជាជនរងគ្រោះ និងបច្ចុប្បន្នជាសន្តិសុខ បានគម្រាមតុលាការ ចំពោះការប្រើប្រាស់សកម្មភាពភេរវកម្មប្រឆាំងនឹងមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម "ប្រសិនបើតុលាការនៅតែបន្តលេងកំប្លែងបន្តទៀត" និងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីភេទស្រីម្នាក់ (អ្នកដាក់ពាក្យសុំ) ឈ្មោះ សុក ជា (Sok Chear) បានលើកឡើងវិញថា ប្រសិនបើគាត់អាចចាប់ខៀវ សំផនបាន គាត់នឹង "ហែកខៀវ សំផន ហើយយកមកស៊ី"។ សូមមើល "តុលាការខ្មែរក្រហម៖ : l'exaspération des victims intensifiées par un clash avec la défense" ចុះថ្ងៃទី៥ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៨, Ka-Set (site d'information sur le Cambodge), Stéphanie Gée, អាចពិនិត្យនៅអាសយដ្ឋានវ៉ិបសាយ http://ka-set.info/index2.php?option=com_content&task=view&id=783&pop=1&page=0&Itemid=46។ "ការលេងសើចនឹងយុត្តិធម៌នៅតុលាការខ្មែរក្រហម" *កាសែត The Nation (New York, USA),* Barbar Crossette ថ្ងៃទី១៧ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៨ កថាខណ្ឌទី៤។ "តុលាការខ្មែរក្រហមបានបើកសវនាការលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចបកប្រែសំណុំរឿង" ចុះថ្ងៃទី ៥ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៨ បកប្រែជាភាសាអង់គ្លេស *កាសែតរស្មីកម្ពុជា* ឆ្នាំទី១៦ លេខ៤៧៦០។ "ភាពឥតសណ្តាប់ធ្នាប់នៅក្នុងតុលាការនៅពេលសវនាការបញ្ចប់ដោយច្របូកច្របល់" ចុះថ្ងៃទី៥ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៨ *កាសែតភ្នំពេញប៉ុស្តិ៍* ដោយ Georgia Wilkins។ "Le Cirque Vergès" ចុះថ្ងៃទី១១-១៧ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៨ *កាសែតCambodge Soir* ដោយ Adrien Le Gal។ វីដេអូខ្លីៗទាំងបួននៃសន្និសិទ អាចរកបាននៅអ.វ.ត.ក ផ្នែកG តាមកាលបរិច្ឆេទនៃការផ្សព្វផ្សាយរៀងៗខ្លួន (G:\Public Affairs\Daily Clippings International\12. Dec)។

[78] Rob Savage បាននិយាយថា ការចាប់ផ្តើមសកម្មភាពតុលាការចំពោះមុខអ.វ.ត.ក "អាចធ្វើឲ្យមានគ្រោះថ្នាក់ជាថ្មីដល់សង្គមកម្ពុជា" ដែលអាច "នាំឲ្យលេចចេញនូវក្តីបារម្ភ និងការកើតឡើងនូវផលវិបាកសង្គមដែលអាចកើតឡើងអមជាមួយគ្នានោះ"។ Rob Savage "វិបល្លាសស្មារតីក្រោយសង្គ្រាម៖ កេរ្តិ៍ដំណែលនៃការឈឺចាប់ និងអំពើហិង្សា" *សារព័ត៌មាន Monthly South Eastern Globe* ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧ ទំព័រ២៤-២៧ ERN00153657-61 (ភាសាអង់គ្លេស)។

៤១. ហេតុដូចនេះ សហព្រះរាជអាជ្ញា ស្នើសុំអង្គបុរេជំនុំជម្រះ សម្រេចថា លក្ខខណ្ឌនៃការឃុំខ្លួនតាម វិធាន ៦៣(៣) (ខ) (១) (២) (៤) និង (៥) នៅតែបានបំពេញ និងបន្តបំពេញ ដែលជាហេតុធ្វើឲ្យការបន្តថេរៈវេលា នៃការឃុំខ្លួនម្ចាស់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បណ្តោះអាសន្ន នៅតែមានយុត្តិកម្មគ្រប់គ្រាន់។

គ. គ្មានការដាក់ឲ្យស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ

៤២. គ្មានការដាក់ឲ្យស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតពិនិត្យនឹងមានលក្ខណៈម៉ឺងម៉ាត់គ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការនៃការពារសន្តិសុខផ្ទាល់របស់ជនត្រូវចោទ ការរក្សាសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ និងការរារាំងកុំឲ្យជនត្រូវចោទគាបសង្កត់ទៅលើសាក្សី និងជនរងគ្រោះ និងបំផ្លិចបំផ្លាញភស្តុតាងនោះទេ។

៤. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

៤៣. អាស្រ័យហេតុនេះ សហព្រះរាជអាជ្ញាស្នើសុំឲ្យអង្គបុរេជំនុំជម្រះ **បដិសេធ**បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់សហមេធាវីការពារក្តីចោលទាំងស្រុង។

ធ្វើនៅភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
នៅថ្ងៃទី២២ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៩

សហព្រះរាជអាជ្ញា

CO-PROSECUTORS CO-PROCUREURS E.C.C.C. C.E.T.C.

លោក យ៉េត ចរិយា **លោក** Robert PETIT

សហព្រះរាជអាជ្ញារង **សហព្រះរាជអាជ្ញា**